
¹⁶. BAB, doos 145, map 3: Correspondentie Teulings 1893-1919: diverse exemplaren van de aanbiedingsfolder.

¹⁷. J.P. de Valk, *Roomser dan de paus? Studies over de betrekkingen tussen de Heilige Stoel en het Nederlands katholicisme, 1815-1940*, Nijmegen, 1998, 254-255, noot 71.

¹⁸. Vgl. L. Winkeler, 'Het onderwijs op Warmond, 1799-1967', in: *Trajecta* 9(2000), 149.

op de verschillende boeken worden gevoegd, alsmede beknopte aantekeningen ter toelichting en verklaring. 'Deze aantekeningen zullen voornamelijk zijn van exegetischen, maar tevens van historischen en apologetischen aard', aldus de prospectus. Voorts werd aangekondigd dat het werk in zeven delen zou verschijnen; dat naast de vertaling de tekst der Vulgaat zou worden afgedrukt 'om de bruikbaarheid van het boek te verhoogen'; en dat het werk in afleveringen zou worden uitgegeven, met in elke aflevering een of meer complete bijbelboeken. Wanneer alle fascikels van een bepaald deel waren verschenen, zouden ze mét de eerder verzonden afleveringen 'in een passenden en sterken band' ingebonden kunnen worden.¹⁶

De eigenlijke totstandkoming van de nieuwe vertaling

Om de uitgave-geschiedenis van de 'Professorenbijbel' goed te reconstrueren is heel wat spoorwerk noodzakelijk. Eerder is al eens opgemerkt dat we hier met 'een moeilijk oplosbare bibliografische puzzel' te maken hebben.¹⁷ Dit is vooral te wijten aan de verantwoordelijke uitgever. Die heeft alles gedaan om het project binnen een redelijke tijd af te ronden. Om zijn falen in dezen enigszins te camoufleren, maar ook om druk uit te oefenen op de vertalers heeft hij voor de jaren van uitgave van de delen twee tot en met zeven telkens het jaar gekozen, waarin de eerste aflevering van het betreffende deel verscheen. Dat hij vervolgens soms heel lang moest wachten, voordat hem de navolgende afleveringen van het betrokken deel werden toegezonden, was evenwel niet zijn schuld.

Aanvankelijk zag het er overigens niet naar uit dat de vertalers zoveel tijd nodig hadden. Reeds in de loop van 1894 verscheen de eerste aflevering van het eerste deel van de nieuwe vertaling: *Het Boek Genesis of der Schepping*. Verantwoordelijk voor deze aflevering was de Warmondse exegese-docent Petrus Laurentius Dessens (1851-1929). Deze in Delfshaven geboren priester was na zijn priesterwijding korte tijd assistent geweest in Nootdorp, Oud-Vossemeer en Den Briel en vervolgens tot kapelaan benoemd in Noordwijkerhout (1876) en Leiden (1877). In 1882 volgde zijn benoeming voor de Warmondse priesteropleiding; na eerst twee jaar liturgie te hebben gedoceerd werd hij in 1884 belast met het onderwijs in de exegese van het Oude en Nieuwe Testament. In de jaren nadien trachtte hij zich op de hoogte te stellen van de resultaten van het moderne historisch-kritische bijbelonderzoek. Hij deed dit echter eerder om die nieuwe inzichten te kunnen bestrijden dan om ze in zijn onderwijs op te nemen.¹⁸ In 1893 had hij zich bereid verklaard geheel de Pentateuch te vertalen; hij slaagde er echter niet het hoge werktempo dat hij bij de start van het project aan de dag had gelegd, vast te houden. Daarom duurde het tot eind 1903